

Gewoon Doen!

17 november 2024

Chr. Lyceum Zandvliet & Christus Triumfatorkerk

Thema Gewoon doen

Voorgangers: ds. Jaap van den Akker en Sjoerd Peters

Orgel: Theo Tetteroo

m.m.v. Zandvlietband olv Michiel Barendse en Tom Verburg

KOMEN

- Schoolband Waiting for a world to change
- Welkomstwoord
- Samenzang "Met open armen" (Hemelhoog 707)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Kyriëgebed
- Samenzang: "Alle eer en glorie" (Lied 305: 1 en 3)

WOORD

- Inleiding op het thema: gewoon dóen of gewóón doen?

Doe eens normaal man. Doe lekker zelf normaal – sjonge jonge.

Ik weet niet of dit herkenning oproept. Bij de meeste leerlingen niet denk ik.

Het is een citaat uit een Kamerdebat uit 2011. Geert Wilders zegt tegen premier Rutte: "Doe eens normaal man!", waarop Ruitte antwoordt: "Doe eens normaal man? Doe zelf effe normaal!"

Ik heb me laten vertellen dat dit citaat nog wel een opduikt in Tiktokfilmpjes, dus misschien weten jullie prima waar dit over gaat.

Ik haal het citaat even boven, omdat 'gewoon doen', of normaal doen niet voor iedereen hetzelfde betekent. Wat de één gewoon vindt, vindt de ander belachelijk.

We kunnen even een testje doen:

1. Wie fietst er wel eens door de Grote Markstraat?

Ja bijna iedereen.

En pak je dan je fatbike en fiets je ze snel mogelijk naar de Prinsegracht, want je hebt haast.

A. Slalomend om al het winkelende publiek?

B. Of stap je af en loop je voorzichtig tussen de mensendoor, want al die toeristen hebben geen idee dat je daar mag fietsen?

2. Of bij een toets op school twijfel je aan je antwoord en de docent heeft de tafels niet echt ver van elkaar gezet, dus (A) je leest even mee met het antwoord van je buurvrouw, of (B) denk je: dit is mijn antwoord daar moet ik het maar meedoen?

3. Je loopt door de Theresiastraat, in de pauze, of omdat je boodschappen moet doen, en bij de Albert Heijn zit die magere meneer met zijn hond. Hij kijkt je vragend en verwachtingsvol aan, in de hoop dat je hem iets geeft.

Wat doe je?

- a. Geef je hem wat?
- b. Vraag je of je iets voor hem kunt kopen?
- c. Je loopt stug door en doet net of je hem niet ziet.
- d. Je zegt hem vriendelijk goedendag en laat het daar verder bij.

Wat is gewoon doen voor jou? En waarom?

Die laatste vraag raakt aan het thema van deze dienst.

Dat thema stelt namelijk twee vragen:

Gewoon doen: wat vind jij gewoon om wel of niet te doen

En gewoon dóen! Wanneer kom jij in actie en ga je in plaats van wegstaren of praten eindelijk eens wat doen.

Beide vragen zitten in het Bijbelverhaal van vandaag.

- Schoolband 'Bridge over troubled water'
- Bijbellesing Lucas 10: 25-37
- Samenzang: "Toen ik naar mijn naaste zocht" (Hemelhoog 708)
- Verkondiging

Lieve mensen,

In het onderwijs zie je soms hoe maatschappelijke spanningen zich vertalen naar de dagelijkse realiteit. Zoals die keer, een paar jaar geleden, dat een mail aan de hele school werd gestuurd. Een protest tegen de paarse vrijdag, de dag waarop we als school jaarlijks stilstaan bij het feit dat elk mens anders is en geaccepteerd moet worden. Ook als je qua geaardheid of seksuele oriëntatie in een identitaire zoektocht zit en buiten de lijntjes kleurt van wat normaal wordt gevonden. Een meisje riep op om die dag zwart te dragen. Vanuit haar perspectief was het een onrechtvaardige dag - zij mocht immers volgens de schoolregels geen hoofddoek dragen, wat haar belemmerde in het zijn van zichzelf. Een activistisch statement dus, om na te denken over wat het werkelijk betekent als we zeggen dat iedereen als individu geaccepteerd moet kunnen worden.

Die vrijdag kleurde de school donker. In sommige klassen waar ik les gaf, zat driekwart in het zwart. Niet alleen moslima's die zich frustrerden over kledingvoorschriften, maar een grote groep jongeren die door het sentiment van groepsdenken besloot om kleur te bekennen. De kleur paars werd geassocieerd met de WOKE ideologie die ons denken wil infiltreren en waar met een nieuw conservatisme tegen moet worden opgestaan. De school als vijand, als het kwade establishment. Een paar leerlingen hadden nog iets paars aan, subtiel in de vorm van een bandje, of minder subtiel. Zij werden overschaduwd door een behoorlijke meerderheid. Dit was niet bepaald de leukste dag om anders te zijn.

Als docent godsdienst voelde ik me verantwoordelijk om dit anti-samenleven te ontmaskeren en echt met elkaar in gesprek te raken. Want het laatste wat we willen is een samenleving met twee kampen die tegenover elkaar komen te staan. Dat zien we al genoeg in de wereld, en het levert weinig goeds op. We zoeken het midden - die plek waar je een stap naar voren moet zetten om een ander in de ogen te kijken, in plaats van een tirade van cynisme over een digitale schutting te werpen.

Dit gevoel van polarisatie, van denken in vijandsbeelden, is zo oud als de mens. Ook in de Bijbel vinden we dit terug, nergens zo sterk als in de verhouding tussen Joden en Samaritanen. Deze groepen haatten elkaar zo diep, dat al het contact vermeden werd. Soms waren er zelfs aanslagen over en weer. Joden maakten liever een grote omweg dan door Samaritaans gebied te reizen. In Lucas 9 lezen we dat Jezus wel door Samaria wilde reizen, maar dat hij niet verwelkomd werd door Samaritanen.

Ik wil even op de pauzeknop drukken en nog meer uitzoomen. Dan zien we dat Jezus op een reis is tussen zijn thuisgebied Galilea en Jeruzalem. In het evangelie van Lucas, waar we dit verhaal uit lezen, wordt het leven van Jezus in een aantal fases beschreven. Wat opvalt is dat de reis tussen Galilea en Jeruzalem overduidelijk de meeste ruimte krijgt. 10 van de 24 hoofdstukken zijn hieraan gewijd, van Lucas 10 tot en met Lucas 19. In de hoofdstukken voor Lucas 10 wordt duidelijk wie Jezus was, waar hij vandaan kwam, hoe hij voorbereidingen trof en hoe zijn missie begon.

Maar Lucas 10 opent met de kern: het navolgen van Jezus. Deze reis tussen Galilea en Jeruzalem is een geografische reis, maar het is tegelijkertijd een geestelijke reis. Het is een route waarin je als lezer meereist en mee leert met het doen van je geloof in de praktijk. Daarom dat Jezus in Lucas 10 tweeënzeventig leerlingen op weg stuurt om eigenlijk hetzelfde te gaan doen als hij deed, *no compromise!* En het is binnen deze context van God leren vertrouwen in de praktijk van het onderweg zijn, dat Jezus laat zien dat Gods liefde verder reikt dan wat wij comfortabel vinden. De ironie is dat Jezus binnen deze reis die hij maakt zelf een verhaal begint over een tegengestelde reis. Niet de klim naar het verhevene Jeruzalem, waar het geloof makkelijk is. Waar

het vertrouwen op God gevierd wordt met gelijkgestemden, meegenomen in het enthousiasme van de groep en de dragende kracht van feestelijkheden.

Nee, dit verhaal is een afdaling, wanneer de roes van Jeruzalem plaats moet maken voor het alledaagse. Het speelt zich af op de beruchte route van Jeruzalem naar Jericho, bij de Joden bekend als de Derech Damim, de "bloedweg". Een gevaarlijke route van 27 kilometer waar rovers zich gemakkelijk konden verschuilen. Het bijzondere is dat deze weg door Joods gebied liep - een plek waar een Samaritaan normaal gesproken niets te zoeken had. De herbergen werden beheerd door Joodse eigenaren die Samaritanen meestal weigerden. De weg werd vaak gebruikt door joodse pelgrims van en naar Jeruzalem, de rivaalstad van Gerizim, waar de tempel van de Samaritanen stond.

Toch is het juist deze Samaritaan die zich op deze route begeeft. Hij bewandelt niet het pad van het politiek-correcte en de verwachte maatschappelijke consensus. De bloedweg bewandelen is al iets moedigs op zichzelf. Maar als eenzame Samaritaanse reiziger kiest hij ook nog eens om te stoppen, kwetsbaar voor het loerende gevaar. Hij is het die een joodse, halfdode man helpt, terwijl de Leviet en de Priester aan hem voorbij lopen. De Samaritaan biedt eerste hulp en brengt de man naar een herberg, waar hij zelfs de kosten betaalt. Deze man had zich niet laten ketenen door gedachten van vijandschap of een wij-zij geschiedenis. Hij stopte, hij keek, hij hielp.

De weg van Jeruzalem naar Jericho is niet zomaar een route - het is een beweging. Een beweging van comfortabele zekerheid naar riskante naastenliefde. Van religieuze juistheid, naar het kijken met de ogen van Jezus. Met dit verhaal transformeert Jezus de vraag "wie is mijn naaste?" naar "van wie kan ik een naaste worden?" Het is geen checklist meer die we kunnen afvinken, maar een uitnodiging tot een nieuwe manier van denken en handelen. We horen het in de manier waarop we vaak spreken: 'Ik ben niet racistisch, maar...' of 'Ik heb niets tegen hen, maar...' Dat woordje 'maar' is de voordeur van ons vooroordeel. Het is de elegante manier waarop we onszelf toestemming geven om weg te kijken, om niet te hoeven handelen.

En misschien ligt onze westerse samenleving daar wel als die halfdode man op de weg tussen Jeruzalem en Jericho. Als maatschappij leven we in de zichtbare maatstaven van economische welvaart en verworven vrijheden, maar we zijn geestelijk uitgeput geraakt. Een samenleving die snakt naar zingeving, naar authentieke verbinding, naar iets dat ons weer samenbrengt. De kerk en christelijke organisaties - als moderne priesters en levieten - lopen soms aan dit collectieve lijden voorbij, te druk met onze eigen agenda's en zorgen.

Dat bedoel ik niet als oordeel. Het zou ook ongezond zijn wanneer we niet de eerste prioriteit leggen bij de mensen die bij ons "thuis" zijn. Toch is dit verhaal wel een spiegel. Durven we in alle kwetsbaarheid te zeggen dat we daar liggen, op die weg, en in halfdode staat gevonden worden door degene die door iedereen verworpen werd? Om de zorg te ontvangen van Jezus, de ware buitenstaander, die onze samenleving kan optillen uit het stof van rellen en vijandschap? Om toe te geven dat we verzorging nodig hebben, en niet de middelen hebben om onze gebrokenheid te helen? Hoe zou dat eruitzien, als we bidden tot Jezus, met al die paars-zwarte wonden die in onze tijd bloot komen te liggen? Wanneer we tot dat dieptepunt komen dat we zeggen: geen commissie, politieke leider of demonstratie zal ons weer geheeld op weg kunnen brengen. We liggen hier. God, ontferm u, als de barmhartige vreemdeling.

Ik onderscheid dus twee bewegingen. De beweging van God naar ons. Maar ook de beweging van ons naar de ander. Wij hebben lief, omdat God ons eerst heeft liefgehad. Daarvoor is het nodig om onze individualiteit en onze collectiviteit in halfdode staat gezien te hebben. Want het is in onze zwakheid, dat Gods kracht zichtbaar wordt. En vanuit die beweging mogen wij bewegen. Het gevaarlijke pad op die Jezus ons voorging.

En dan, te midden van alle polarisatie op die paars-zwarte vrijdag, zat er een moedig meisje in 5 havo. Zwijgend, met een kalme uitstraling. Ze had een doorschijnende sjaal half over haar haren, zodat het leek op een hoofddoek, maar ook net niet. Paars en zwart waren beiden verwerkt in deze sjaal. Toen ik haar naar voren vroeg om te vertellen over haar kledingdracht, vertelde ze over haar verlangen dat iedereen zichzelf moet kunnen zijn. Dat we niet in groepen tegenover elkaar moeten staan. Ze begreep beide kanten en probeerde dat uit te stralen.

Dit meisje belichaamde precies wat de Samaritaan ons laat zien: de moed om voorbij de grenzen van 'wij' en 'zij' te kijken. Ze werd een brug waar anderen muren bouwden. Ze koos ervoor om te

stoppen, te kijken, en te handelen. Net als de Samaritaan weigerde ze mee te gaan in het denken in tegenstellingen.

Hoe kunnen wij zo'n beweging maken? Hoe worden wij een naaste voor een ander, buiten onze veilige cirkel? Waar lopen wij aan voorbij, waar we zouden kunnen stoppen? En welke "maar" klinkt er in ons hoofd als we de weg van barmhartigheid willen gaan?

Het zijn geen makkelijke vragen. Maar het zijn wel de vragen die ons tegemoet komen op onze eigen weg van Jeruzalem naar Jericho.

- Schoolband 'Lean on me' (Bill Withers)

ANTWOORD

- Geloofsbelijdenis

*Ik geloof dat de scheppende hand van de Vader
een huis van vrede wil bouwen
door onze handen en door onze goede wil.*

*Ik geloof dat de vergevende hand van Jezus
mensen opnieuw de kans geeft
door onze handen en door onze goede wil.*

*Ik geloof dat de broodbrekende hand van Jezus
de hongerige mens te eten geeft
door onze handen en door onze goede wil.*

*Ik geloof dat de eenmakende handen van Jezus
tegenstellingen afbreekt tussen machteloze en machtige
door onze handen en door onze goede wil.*

*Ik geloof dat de toegestoken hand van Jezus
mensen bij elkaar brengt door vergeving
door onze handen en door onze goede wil.*

*Ik geloof in de Geest van eenheid en vriendschap
waar we allen naar verlangen,
en ik geloof dat die kan beginnen door onze handen en door onze goede wil.*

- Samenzang: "Hij ging van stad tot stad" (Lied 391)
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed en Onze Vader
- Filmpjes kaartenactie Zandvliet en interview voedselbank
- Collecten, tijdens de collecte speelt het orgel en worden de ingezamelde goederen voor de voedselbank op het liturgisch centrum gezet.

GAAN

- Slotzang: "Ga nu heen in vrede" (Hemelhoog 472)
- Zegen
- Toegift Band